

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)

SSN Maciej Pacuda (sprawozdawca)

SSN Roman Kuczyński

w sprawie z wniosku S. W.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W.

o wysokość emerytury policyjnej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 stycznia 2015 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 17 lipca 2014 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z dnia 17 lipca 2014 r. odrzucił skargę kasacyjną wniesioną przez ubezpieczonego S. W. od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 10 stycznia 2014 r.

W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd wyjaśnił, że Sąd Apelacyjny wyrokiem wydanym w dniu 10 stycznia 2014 r. oddalił apelację S. W. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 2 października 2012 r.

W dniu 26 kwietnia 2014 r. pełnomocnik odwołującego wniósł skargę kasacyjną, oznaczając w niej wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 5.296,92 zł.

Sąd Apelacyjny podniósł, że skarga kasacyjna, jako wyjątkowy środek prawny może być wniesiona do Sądu Najwyższego z zachowaniem reguł wymienionych w art. 398¹ – 398²¹ k.p.c. W myśl art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna nie przysługuje zaś w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, niniejsza sprawa, wbrew twierdzeniom pełnomocnika odwołującego, nie jest sprawą o wstrzymanie emerytury. Postępowanie to zostało bowiem zainicjowane odwołaniem S. W. od decyzji z dnia 9 grudnia 2009 r. o ponownym ustaleniu wysokości emerytury policyjnej oraz od decyzji z dnia 17 grudnia 2009 r. o zmianie wysokości policyjnej emerytury. Zatem dotyczy ono wysokości pobieranej przez ubezpieczonego emerytury policyjnej, a nie jej wstrzymania, wobec czego dopuszczalność skargi kasacyjnej zależna jest od wartości przedmiotu zaskarżenia w rozumieniu art. 398² § 1 k.p.c. Kwota 5.296,92 zł, wskazana jako wartość przedmiotu zaskarżenia, jest niższa od pułapu wskazanego w cytowanym przepisie, zatem skarga kasacyjna jako niedopuszczalna, na mocy art. 398⁶ § 2 k.p.c. podlega odrzuceniu.

Ubezpieczony S. W. zaskarżył w całości postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 17 lipca 2014 r.

Postanowieniu temu zarzucił naruszenie art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c., przez błędne jego niezastosowanie i uznanie, że przedmiotowa sprawa nie toczy się w przedmiocie wstrzymania emerytury (a co za tym idzie dotyczą jej ograniczenia co do dopuszczalności skargi kasacyjnej przy zbyt niskiej wartości przedmiotu sporu), gdy jego zdaniem prawidłowe rozumowanie prowadzi do wniosków przeciwnych, a co za tym idzie przemawia za przyjęciem skargi do rozpoznania przez Sąd Najwyższy mimo wartości przedmiotu zaskarżenia nieprzekraczającej 10.000 zł.

Powołując się na powyższy zarzut, żalący się wniósł o uchylenie skarżonego postanowienia i nadanie sprawie dalszego biegu przez przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Zdaniem żalącego się, zaskarżone orzeczenie zapadło z naruszeniem norm dotyczących dopuszczalności skargi. Jak napisano w uzasadnieniu skargi: trudno mówić o zaufaniu obywatela do Państwa, gdy w tak zbiorowy sposób pozbawia się znaczną grupę ludzi prawa, które nabyli i z którego korzystali przez znaczny okres czasu.

Jego zdaniem, szczególnie znaczący rozmiar pomniejszenia otrzymywanego świadczenia w stosunku do tego sprzed zmiany może świadczyć o tym, że mamy w rzeczywistości do czynienia ze wstrzymaniem, a nie jedynie obniżeniem emerytury. A ponieważ nie ma wyraźnej granicy, jak duże obniżenie będzie uważane za jedynie korektę, a jakie za graniczące z pozbawieniem, to wykładnia przepisów powinna być dokonana w sposób biorący pod uwagę cel świadczenia i poszanowanie praw słusznie nabytych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest w oczywisty sposób bezzasadne, albowiem rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego należy uznać za w pełni prawidłowe.

W myśl art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Wszystkie te sprawy te mają charakter majątkowy, przy czym tylko dla spraw wymienionych w art. 398² § 1 zdaniu drugim k.p.c. skarga kasacyjna jest dopuszczalna bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia. Wbrew twierdzeniom skarżącego sprawa, w której wniósł on skargę kasacyjną, nie jest sprawą o przyznanie bądź o wstrzymanie emerytury, gdyż organ rentowy przyznał mu już emeryturę i nadal ją wypłaca, tyle że w obniżonej wysokości. Spór dotyczy

więc wyłącznie wysokości emerytury, skoro w postępowaniu odwoławczym ubezpieczony nie kwestionował (bo też nie mógł) samego prawa do tego świadczenia, lecz jedynie ustaloną podstawę wymiaru emerytury. Bez wpływu na taką konkluzję jest natomiast zakres „obniżenia” wysokości emerytury dokonanego kwestionowaną w sprawie decyzją organu rentowego, skoro prawo do świadczenia nadal istnieje i jest realizowane.

Sprawy, w których ubezpieczeni kwestionują różne elementy składowe emerytury, np. podstawę wymiaru, staż ubezpieczeniowy, kwotę bazową czy przeliczniki, zmierzając do zwiększenia tego świadczenia, są sprawami o wysokość emerytury, a nie o jej przyznanie. Jeżeli prawo do emerytury nie jest kwestionowane w postępowaniu sądowym, w którym chodzi o wysokość tego świadczenia, to o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia określona w art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2011 r., II UZ 40/10, LEX nr 786805; z dnia 11 kwietnia 2006 r., II UZ 1/06, niepublikowane). Jak wskazał z kolei Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 21 czerwca 2011 r., III UZ 12/11 (LEX nr 966827) już w poprzednio obowiązującym stanie prawnym określający wówczas dopuszczalność kasacji art. 392¹ § 1 k.p.c., zawierający w zdaniu drugim regulację tożsamą z powołanym wyżej art. 398² § 1 k.p.c., a w zdaniu pierwszym różniący się od niego tylko wartością przedmiotu zaskarżenia, był wielokrotnie przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego. W postanowieniu z dnia 17 stycznia 2001 r., II UZ 145/00 (OSNAPiUS 2002 nr 19, poz. 474) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, poza sprawami o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, dopuszczalność kasacji zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 392¹ k.p.c. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 24 maja 2000 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, Dz.U. Nr 48, poz. 554). Analogiczne stanowisko Sąd Najwyższy zajął również w postanowieniu z dnia 23 marca 2001 r., II UKN 706/00 (OSNAPiUS 2002 nr 24, poz. 609), wskazując tam, że na podstawie art. 392¹ k.p.c. tylko w sprawach o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz objęcie

obowiązkiem ubezpieczenia społecznego kasacja przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia, w pozostałych sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych kasacja nie przysługuje, jeżeli wartość ta, ustalona stosownie do art. 22 k.p.c., jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Z kolei w postanowieniu z dnia 25 maja 2001 r., II UZ 30/01 (OSNP 2003 nr 6, poz. 161) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że sprawa o podwyższenie (przeliczenie podstawy wymiaru) emerytury nie jest sprawą o przyznanie lub wstrzymanie prawa do emerytury, w której kasacja przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 392¹ § 1 zdanie drugie k.p.c.). Taki sam kierunek wykładni art. 392¹ k.p.c. został zaprezentowany w kolejnych orzeczeniach Sądu Najwyższego (por. postanowienia: z dnia 13 marca 2001 r., II UZ 13/01, OSNP 2003 nr 2, poz. 47, z dnia 13 marca 2001 r., II UZ 15/01, OSNP 2003 nr 2, poz. 49, z dnia 28 listopada 2001 r., II UZ 80/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 449, czy też z dnia 10 kwietnia 2002 r., II UZ 31/02, LEX nr 54791). Zachował on aktualność również w obecnym stanie prawnym, czego przykładem może być postanowienie z dnia 6 listopada 2008 r., II UZ 48/08 (LEX nr 686064), zgodnie z którym jeśli przedmiotem sporu nie jest prawo do emerytury lub renty, lecz jedynie jego wysokość, to dopuszczalność zaskarżenia wyroku Sądu drugiej instancji uzależniona jest od wartości przedmiotu zaskarżenia obliczonej w oparciu o przepis art. 22 k.p.c. i stanowi ona różnicę między wysokością świadczenia wypłacanego przez organ rentowy, a wysokością świadczenia żądanego przez ubezpieczonego w skali jednego roku (por. także postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 listopada 2010 r., II UZ 30/10, LEX nr 707896 oraz z dnia 17 listopada 2010 r., II UZ 31/10, LEX nr 707897).

Podzielając w pełni zaprezentowane poglądy judykatury, Sąd Najwyższy stwierdza zatem, że o dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawie takiej jak niniejsza musi decydować rzeczywisty przedmiot sporu, a następnie przedmiot zaskarżenia, określony w odwołaniu wszczynającym postępowanie sądowe, stosownie do treści art. 468 § 2 pkt 1 i 3 k.p.c. Jeśli więc przedmiotem tym będzie tylko wysokość emerytury lub renty (wysokość prawa do jednego z tych świadczeń) wynikająca z uwzględnienia elementów mających wpływ na ową wysokość, to taką sprawę należy traktować jako sprawę o prawa majątkowe w rozumieniu art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c.

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na treści art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.